

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н. проф. Олексій НЕСТУЛЯ

« 22 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА
фахового іспиту для волонтерів

Спеціальність 051 Економіка
освітня програма «Економіка підприємства»

Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № 3 від 22 квітня 2024 р.
Відповідальний секретар
приймальної комісії

 Олена ГОРЯЧОВА

Упорядники: Рогоза М. Є., завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор;
Перебийніс В. І., професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор;
Кононенко Ж.А., доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, к.е.н., доцент.

Рецензенти:

Махмудов Х.З., завідувач кафедри підприємництва і права Полтавської державного аграрного університету, д.е.н., професор;
Чайка І.П., доцент кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, к.е.н., доцент.

Розглянуто на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем
19 березня 2024 р., протокол № 9

Зав. кафедри проф. Рогоза М.Є.

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Перелік питань, що виносяться на фаховий іспит	5
Критерії оцінювання.....	12
Список рекомендованої літератури.....	13

Пояснювальна записка

Освітньою програмою підготовки магістрів зі спеціальності 051 Економіка освітньої програми «Економіка підприємства» при вступі на навчання для випускників для осіб зі спеціальними умовами участі у конкурсному відборі передбачається фаховий іспит.

Мета фахового іспиту. Вступ на навчання за ступенем магістр полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися у Полтавському університеті економіки і торгівлі за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма «Економіка підприємства».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньої програми за ступенем магістра вступники мусять мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками у галузі загальноекономічних та спеціальних економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахового іспиту ґрунтується на змісті освітніх програм підготовки бакалавра за спеціальністю 051 Економіка (освітні програми «Бізнес-економіка» та «Економіка підприємства») й одночасно віддзеркалює вимоги до здобувачів вищої освіти ступеня магістр, визначених у галузевому стандарті вищої освіти.

Порядок проведення фахового іспиту визначається Положенням про приймальну комісію ПУЕТ та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

Перелік питань, що виносяться на фаховий іспит

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

1. Поняття терміну «економіка».
2. Поняття терміну «підприємство».
3. Напрями діяльності підприємства.
4. Основні ознаки підприємства.
5. Відмінні особливості підприємства як економічної системи.
6. Цілі підприємства, вимоги до них.
7. Правове регулювання функціонування підприємств.
8. Некомерційна господарська діяльність.
9. Місія підприємства.
10. Класифікація підприємств.
11. Організаційна структура підприємства.
12. Правовий господарський порядок в Україні, його конституційні основи.
13. Статут підприємства, його зміст.
14. Колективна угода, її основні аспекти.

Тема 2. Основи підприємницької діяльності

1. Загальні принципи господарювання, їх зміст.
2. Основні форми реалізації державою економічної політики.
3. Головні напрямки економічної політики держави.
4. Засоби та механізми регулювання господарської діяльності.
5. Сфери державного контролю та нагляду за господарською діяльністю.
6. Шляхи здійснення захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання і споживачів з боку держави.
7. Поняття підприємництва.
8. Сутність свободи підприємницької діяльності.
9. Принципи підприємницької діяльності.
10. Відповідальність суб'єктів господарювання.
11. Суб'єкти господарювання.
12. Порядок утворення суб'єктів господарювання.
13. Характеристика і структура установчих документів.
14. Державна реєстрація суб'єктів господарювання.
15. Державна підтримка підприємницької діяльності.

Тема 3. Управління підприємством

1. Підстави для здійснення управління підприємством.
2. Реалізація прав власника щодо управління підприємством.
3. Правові засади управління підприємством.
4. Основні функції найманого керівника підприємства.
5. Правові аспекти звільнення найманого керівника підприємства.
6. Трудовий колектив, його роль в управлінні підприємством.

7. Система управління підприємством.
8. Головні завдання і наукові принципи управління.
9. Функції управління, їх характеристика.

Тема 4. Персонал

1. Трудові ресурси, їх категорії.
2. Персонал підприємства.
3. Класифікація персоналу за Класифікатором професій.
4. Чинники, що впливають на формування персоналу підприємства.
5. Категорії «професія», «спеціальність», «кваліфікація».
6. Система показників персоналу.
7. Управління персоналом, його етапи.
8. Джерела набору та поповнення персоналу підприємства.
9. Концепція якості трудового життя, її елементи.

Тема 5. Капітал і основні засоби

1. Поняття капіталу підприємства.
2. Майно підприємства, джерела його формування.
3. Володіння і користування природними ресурсами.
4. Державні гарантії захисту майнових прав суб'єктів господарювання.
5. Поняття оборотних активів.
6. Характеристика основних засобів підприємства.
7. Економічна сутність основних засобів.
8. Характеристика майна невиробничого призначення.
9. Оцінка основних засобів, її види.
10. Класифікація основних засобів.
11. Характеристика груп основних засобів для встановлення норм амортизації.
12. Форми та методи амортизації, їх характеристика.
13. Структура основних засобів, її види.
14. Чинники, що впливають на зміну структури основних засобів.
15. Фізичне та економічне спрацювання основних засобів.
16. Система показників ефективності використання основних засобів.
17. Основні напрямки відтворення основних засобів.
18. Резерви інтенсифікації відтворення основних засобів підприємства.

Тема 6. Інвестиційні ресурси

1. Поняття інвестицій, їх класифікація.
2. Інвестиції та капіталовкладення: відмінні і спільні риси.
3. Інвестиційна політика підприємства.
4. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної політики.
5. Передумови підвищення ефективності інвестиційної діяльності.
6. Правове регулювання інвестицій.

7. Державне регулювання інвестиційної діяльності підприємства.
8. Поняття інвестиційного менеджменту.
9. Завдання інвестиційного менеджменту.
10. Функції інвестиційного менеджменту.
11. Чинники, що впливають на обсяги інвестицій.
12. Джерела формування інвестиційних ресурсів.

Тема 7. Інноваційні процеси

1. Традиційні виробничі процеси, їх характеристика.
2. Інноваційні виробничі процеси, їх характеристика.
3. Зміст інноваційних процесів на підприємстві.
4. Розвиток економічної теорії інноваційного розвитку.
5. Основні типи інноваційних процесів.
6. Інновації та нововведення.
7. Класифікація інноваційних процесів.
8. Основні принципи, необхідні для реалізації інноваційних процесів.
9. Основні джерела інновацій.
10. Науково-технічний прогрес, його сутність.
11. Характеристика стадій науково-технічного прогресу.
12. Загальні напрямки науково-технічного прогресу.
13. Тенденції розвитку сучасних технологій.

Тема 8. Техніко-технологічна база підприємства

1. Поняття техніко-технологічної бази виробництва.
2. Структура техніко-технологічної бази.
3. Тенденції розвитку техніко-технологічної бази.
4. Технічний розвиток підприємства.
5. Форми технічного розвитку.
6. Оцінка технічного рівня підприємства.
7. Найбільш типові показники оцінки технічного рівня підприємства.
8. Характеристика етапів управління технічним розвитком підприємства.
9. Проблеми, на вирішення яких спрямований технічний розвиток підприємства.
10. План (програма) технічного розвитку підприємства.
11. Лізинг як форма розвитку техніко-технологічної бази виробництва.
12. Класифікація лізингу.
13. Права та обов'язки лізингодавця.
14. Права та обов'язки лізингодержувача.
15. Виробнича потужність підприємства, одиниці її виміру.
16. Види виробничої потужності, їх характеристика.
17. Принципи розрахунку виробничої потужності.
18. Чинники, що впливають на формування виробничої потужності підприємства.

19. Показники рівня використання виробничої потужності.

Тема 9. Організація виробництва

1. Поняття організації виробництва.
2. Поняття виробничого процесу.
3. Класифікація виробничих процесів.
4. Принципи організації виробничого процесу.
5. Технологічний процес.
6. Виробничий цикл, його структура.
7. Технологічні операції, способи їх поєднання.
8. Типи виробництва, їх порівняльна характеристика.
9. Потокове виробництво.
10. Технічна підготовка виробництва, її сутність.

Тема 10. Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства

1. Поняття інфраструктури підприємства.
2. Виробнича інфраструктура.
3. Соціальна інфраструктура.
4. Значення виробничої інфраструктури.
5. Функціонування соціальної інфраструктури.
6. Необхідні умови здійснення виробничих процесів.
7. Функції системи технічного обслуговування виробництва.
8. Ремонтне господарство.
9. Форми організації ремонтно-профілактичних робіт.
10. Планово-запобіжний ремонт.
11. Поточний ремонт.
12. Капітальний ремонт.
13. Модернізація.
14. Інструментальне господарство.
15. Транспортне господарство.
16. Поняття вантажопотоку.
17. Енергетичне господарство.
18. Складське господарство.
19. Соціальна діяльність підприємства.
20. План соціального розвитку, його зміст.

Тема 11. Регулювання, прогнозування та планування діяльності

1. Здійснення державою економічної стратегії у сфері господарювання.
2. Законодавче забезпечення державного прогнозування.
3. Основні форми державного планування господарської діяльності.
4. Принципи державного регулювання економіки.
5. Методи державного регулювання економіки.
6. Основні функції державного регулювання економіки.

7. Види планів.
8. Основні принципи індикативного макроекономічного планування.
9. Державний бюджет, національні цільові фонди.
10. Поняття прогнозування розвитку (стану) підприємства.
11. Принципи процесу прогнозування.
12. Методи прогнозування.
13. Планування як функція управління.
14. Принципи планування.
15. Класифікація методів планування.

Тема 12. Виробництво продукції, її якість і конкурентоспроможність

1. Поняття продукції, показники її вимірювання.
2. Класифікація продукції.
3. Поняття маркетингу, його сучасна концепція, принципи та основні функції.
4. Виробнича програма, її відображення у бізнес-плані.
5. Служба матеріально-технічного забезпечення, її функції та роль у ресурсному обґрунтуванні виробничої програми.
6. Чинники, що враховуються при виборі постачальників ресурсів.
7. Формування запасів на підприємстві.
8. Якість продукції, її визначення.
9. Характеристика показників якості продукції.
10. Рівень якості, його види.
11. Методи визначення рівня якості.
12. Конкурентоспроможність продукції, її визначення.
13. Методи забезпечення якості.
14. Технічний контроль на підприємстві.
15. Сукупність нормативно-технічної документації для забезпечення якості.
16. Оцінка конкурентоспроможності продукції.
17. Основні чинники якості та конкурентоспроможності продукції.

Тема 13. Продуктивність, мотивація та оплата праці

1. Мотивація як основа поведінки людини.
2. Характеристика класичних моделей мотивації трудової діяльності.
3. Вимоги до системи мотивації трудової діяльності.
4. Методи мотивації.
5. Продуктивність економічної системи.
6. Рівень продуктивності праці.
7. Показники продуктивності праці.
8. Чинники зростання продуктивності праці.
9. Резерви зростання продуктивності праці.
10. Заробітна плата, принципи її формування.

11. Чинники, що впливають на формування заробітної плати.
12. Державне регулювання оплати праці.
13. Форми заробітної плати.

Тема 14. Витрати і ціни на продукцію

1. Собівартість продукції.
2. Витрати, їх економічні елементи.
3. Склад та структура витрат.
4. Калькулювання витрат.
5. Методи обчислення собівартості.
6. Управління витратами.
7. Центри відповідальності.
8. Сутність ціни.
9. Функції ціни.
10. Структура ціни.
11. Класифікація цін і тарифів.
12. Основні методи ціноутворення.

Тема 15. Результати і ефективність діяльності

1. Дохід, його види.
2. Надходження, що не визнаються доходами.
3. Класифікація доходу.
4. Прибуток, стадії його визначення.
5. Рентабельність, її види.
6. Чинники, що впливають на величину прибутку.
7. Показники оцінки господарських результатів підприємства.
8. Ефект, ефективність.
9. Класифікація видів ефективності.
10. Принципи формування системи показників ефективності діяльності підприємства.
11. Система показників ефективності виробництва.

Тема 16. Економічна безпека підприємства

1. Економічна безпека як економічна категорія.
2. Економічна безпека підприємства.
3. Класифікація видів економічної безпеки.
4. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
5. Аналіз рівня економічної безпеки.
6. Рівень економічної безпеки.
7. Джерела негативного впливу на економічну безпеку.
8. Цілі економічної безпеки.
9. Формування економічної безпеки.
10. Головні завдання служби безпеки підприємства.

11. Шляхи підвищення економічної безпеки.
12. Програма створення системи економічної безпеки підприємства.

Тема 17. Реструктуризація і санація підприємства

1. Сутність процесу реструктуризації підприємства, її мета.
2. Результати реструктуризації підприємства.
3. Види реструктуризації підприємств.
4. Основні напрямки реструктуризації підприємств.
5. Етапи проведення реструктуризації підприємств.
6. Альтернативні варіанти проведення реструктуризації підприємств.
7. Санація підприємств, її економічна сутність.
8. Класична модель санації підприємства.
9. Критерії вибору варіанту санації підприємства.
10. Способи санації підприємств, їх характеристика.

Тема 18. Банкрутство і ліквідація підприємств.

1. Визнання суб'єкта господарювання неспроможним.
2. Визначення банкрутства.
3. Суб'єкти банкрутства.
4. Кредитори неплатоспроможних боржників.
5. Причини банкрутства.
6. Характерні симптоми банкрутства підприємства.
7. Чинники банкрутства.
8. Процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника.
9. Державна політика щодо запобігання банкрутства.
10. Оцінка ймовірності банкрутства.
11. Основні етапи порушення справи про банкрутство.
12. Основні причини ліквідації (припинення діяльності) підприємств.
13. Функції ліквідаційної комісії.
14. Наслідки визнання боржника банкрутом.
15. Способи реалізації майна боржника.
16. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Критерії оцінювання знань

Вступне випробування передбачає виконання тестових завдань, які об'єктивно визначають рівень підготовки вступників.

Тестова перевірка знань охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями. Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну. Для кожного вступника передбачається 70 тестових завдань, неправильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 0 балів.

Особи, які отримали менше 100 балів, участі у конкурсному відборі не беруть. Оцінювання здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Таблиця переведення тестових балів фахового іспиту до шкали 100-200

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
15	100	43	156
16	102	44	158
17	104	45	160
18	106	46	162
19	108	47	164
20	110	48	166
21	112	49	168
22	114	50	170
23	116	51	172
24	118	52	174
25	120	53	176
26	122	54	178
27	124	55	180
28	126	56	182
29	128	57	184
30	130	58	186
31	132	59	188
32	134	60	190
33	136	61	191
34	138	62	192
35	140	63	193
36	142	64	194
37	144	65	195
38	146	66	196
39	148	67	197
40	150	68	198
41	152	69	199
42	154	70	200

Список рекомендованої літератури

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
5. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
6. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>
8. Типове положення про планування, облік і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1996 р. № 473. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP960473.html
9. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
10. Економіка підприємства: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2023. 874 с.
11. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Вид. 2-ге перероблене і доповнене. Київ: Ліра-К, 2020. 596 с